

**PROGRAM STROKOVNEGA POSVETA
 ZA SREDNJEŠOLSKE UČITELJE, SVETOVALNE DELAVCE IN RAVNATELJE**

Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana, 28.1.2014

13:00 – 14:00

Plenarni del

dr. Mojca Štraus: Pozdravni nagovor

dr. Urška Štremfel: Spodbudimo učno uspešnost slovenskih mladostnikov – Približajmo priložnosti vseživljenjskega učenja vsem

dr. Mojca Štraus: (Ne)doseganje temeljnih ravni bralne, matematične in naravoslovne pismenosti v raziskavi PISA

14:00 – 14:30

Odmor in pogostitev udeležencev

14:30 – 16:00

Delavnice I

Skupina 1: Učna uspešnost v raziskavi PISA	Skupina 2: Odnosi, pogledi in čustva	Skupina 3: Praktično pridobivanje znanja in učna uspešnost
dr. Mojca Štraus: Analiza konkretnih primerov nalog bralne pismenosti in dosežkov slovenskih dijakov in dijakinj na teh nalogah v raziskavi PISA 2009	dr. Tina Rutar Leban: Kako mladostnikom pomagati razumeti in obvladati njihova čustva?	dr. Franc Cankar in mag. Blaž Zupan: Inovativnosti se je mogoče naučiti

16:00 – 16:15

Odmor za kavo

16:15 – 17:45

Delavnice II

Skupina 1: Učna uspešnost v raziskavi PISA	Skupina 2: Odnosi, pogledi in čustva	Skupina 3: Praktično pridobivanje znanja in učna uspešnost
Klaudija Šterman Ivančič: Kako spodbuditi dijakinje in dijake k branju?	dr. Alenka Gril: Odnos do znanja in učna uspešnost	Dr. Polona Kelava: Neformalno znanje v šoli

PREDSTAVITEV DELAVNIC

Skupina 1: Učna uspešnost v raziskavi PISA

Analiza konkretnih primerov nalog bralne pismenosti in dosežkov slovenskih učenk in učencev na teh nalogah v raziskavi PISA 2009, dr. Mojca Štraus

Objava rezultatov raziskave PISA iz leta 2009 in 2012, v kateri so bili rezultati slovenskih 15-letnikov na področju bralne pismenosti primerjalno nižji kot povprečno v državah OECD in EU, v slovenskem prostoru sproža vprašanja o doseganju ravni pismenosti slovenskih učencev. Po uvodni kratki predstavitvi raziskave PISA bo osrednja dejavnost 90-minutne delavnice podrobnejši pregled in analiza treh primerov nalog bralne pismenosti PISA 2009 z namenom ugotavljanja ključnih karakteristik nalog, ki so predstavljale težave slovenskim učenkam in učencem. Usmeritvena vprašanja za delo so naslednja:

1. Kaj je pravilen odgovor? Zakaj drugi odgovori niso pravilni? Imate morda sami zamisel za druge 'motilce' oz. 'distraktorje'?
2. Kaj mislite, da bi odgovorili učenke in učenci vaše šole? Koliko bi bilo uspešnih (npr. v odstotku)?
3. Ali obstaja in, če da, kakšna je povezava zahtev, ki jih postavlja naloga, z vašim delom v šoli?
4. Kaj menite o primerjavah reševanja naloge v Sloveniji z drugimi državami? Zakaj menite, da je v Sloveniji višja oz. nižja uspešnost?
5. Vaše misli o nalogi?
6. Pripravite primer vaše naloge na uvodno besedilo.

Kako spodbuditi dijakinje in dijake k branju, Klaudija Šterman Ivančič

V okviru delavnice z naslovom "*Kako spodbuditi dijakinje in dijake k branju?*", bomo udeležence sprva seznanili s konceptom bralne pismenosti v okviru raziskave PISA 2009 ter motivacijskimi dejavniki, ki so se pri pojasnjevanju motivacije za branje v slovenskem prostoru pokazali kot pomembni. Kot novost bomo izpostavili motivacijo za branje digitalnih besedil ter predstavili ugotovitve držav, ki so v raziskavi PISA 2009 sodelovale tudi pri ugotavljanju tovrstnih kompetenc ter spremljajočih dejavnikov. V nadaljevanju bomo udeležence delavnice pozvali, da v parih ali skupinah na podlagi osebnih izkušenj oblikujejo pogled na težave, s katerimi se na področju motivacije za učenje in branje srečujejo pri delu z mladostniki, predvsem pri manj motiviranih dijakih. Motivacije za branje pa ne bomo obravnavali le v smislu branja leposlovja, temveč nas bo zanimalo branje v procesu učenja in poučevanja nasploh (branje vprašanj, nalog, snovi v učbenikih ipd.). V skupinah bomo analizirali nekatere bralne, matematične in naravoslovne naloge, uporabljene v raziskavi PISA, predvsem pa bomo razmišljali o elementih, ki lahko prispevajo k večji motivaciji dijakov za branje različnih besedil. Predstavili bomo tudi primere digitalnih bralnih nalog. Ob koncu delavnice bomo skupaj izpostavili ugotovljena problematična področja v okviru motivacije za branje, s pomočjo diskusije pa bomo skušali oblikovati korake, ki lahko skozi učni proces in predvsem z uporabo različnih gradiv, pripomorejo k izboljšanju motivacije za branje, predvsem pri manj zavzetih bralcih. Delavnica je namenjena vsem srednješolskim učiteljem, svetovalnim delavcem in ravnateljem, ki jih področje motivacije za branje podrobneje zanima.

Skupina 2: Odnosi, pogledi in čustva

Kako mladostnikom pomagati razumeti in obvladati njihova čustva, dr. Tina Rutar Leban

Čustva so pomemben del našega življenja. Pomagajo nam, da se ustrezno odzivamo na situacije, v katerih se vsakodnevno znajdemo. V razvoju čustev pri otrocih in mladostnikih imajo pomembno vlogo odrasli, ki z otrokom preživijo največ časa in so mu emocionalno blizu (starši, sorodniki, učitelji...). Ko mladostnik doživlja neko čustvo (predvsem ko gre za neprijetna čustva), včasih potrebuje pomoč odraslega, da mu pomaga razumeti notranje doživljanje in ga podpre pri iskanju ustreznega, socialno zaželenega odziva na čustvo, ki ga doživlja. Tako mladostnik lažje spoznava svoje čustvovanje ter ustrezne vedenjske odzive nanj.

Na delavnici se bomo pogovarjali o tem, kako čustva nastanejo, zakaj so potrebna ter kako jih predstaviti mladostniku. Dotaknili se bomo dveh najpogostejših neprijetnih čustev jeze in žalosti ter dveh prijetnih čustev ljubezni in zaljubljenosti. Podrobno si bomo pogledali, kako in zakaj se ta čustva pri človeku pojavijo ter kako jih razložimo mladostniku, da jih bo v svojem doživljanju prepoznal ter jih znal ustrezno uravnati.

Odnos do znanja in učna uspešnost, dr. Alenka Gril

Pomen in vrednost, ki ju ima znanje za posameznika, opredeljujeta njegov odnos do znanja, ki se odraža v njegovih prepričanjih in stališčih, učni motivaciji in vedenju, povezanih z učenjem in izobraževanjem. Vrednost, ki ga ima znanje za posameznika, temelji na lastnih izkušnjah učinkovitega učenja in izkazovanja znanja, s katerim si je pridobil priznanje drugih, pomembnih oseb, ali izpolnil lastna pričakovanja in osebno pomembne zastavljene cilje.

Standardi vrednotenja znanja se oblikujejo v medosebnih interakcijah doma in v šoli, skladno s prevladujočimi, predvsem medijsko posredovanimi, družbenimi normami in vrednotami ter modeli pričakovanega vedenja. Prepričanja o vrednosti znanja v družbi vplivajo na pojmovanja učiteljev, njihova stališča in prepričanja o znanju, učenju in vlogah učiteljev in učencev, ki usmerjajo način poučevanja in organiziranje pouka ter prispevajo k razumevanju standardov, po katerih nagrajujejo in ocenjujejo znanje učencev. Pouk temelji na kurikularno opredeljenih ciljnih in učnih vsebinah, ki prav tako vključujejo družbeno relevantna pojmovanja znanja. Doseganje pričakovanih standardov znanja pri pouku tako bistveno določa vrednost, ki ga ima znanje za posameznega učenca, s tem pa tudi njegovo nadaljnje vedenje, usmerjeno k pridobivanju znanja, t.j. učenje in njegovo motivacijo za učenje.

Učitelji se bodo na delavnici seznanili z različnimi vrstami odnosa do znanja med slovenskimi dijaki. Spoznali bodo, kakšen odnos do znanja je značilen za dijake v različnih programih srednješolskega izobraževanja in kako se odnos do znanja povezuje z učnim uspehom, spolom in socialno-ekonomskim položajem dijakov. Osrednja pozornost delavnice bo namenjena vodeni diskusiji z učitelji o tem, kako lahko pri pouku spodbujajo dijake k pozitivnejšemu vrednotenju znanja in razvijajo notranjo motivacijo za učenje, ki bo usmerjena k doseganju čim bolj kakovostnega znanja.

Skupina 3: Praktično pridobivanje znanja in učna uspešnost

Inovativnosti se je mogoče naučiti: dr. Franc Cankar, mag. Blaž Zupan

V okviru delavnice z naslovom "*Inovativnosti se je mogoče naučiti*" bomo udeležence najprej seznanili z osnovnimi pojmi, s stanjem, s pomenom in konceptualnimi izhodišči področja. Izpostavili bomo ustvarjalne in v rešitve usmerjene oblike mišljenja, ki jih tradicionalni šolski sistem ne podpira, so pa nujne za uspešno spopadanje z nestrukturiranimi problemi prihodnosti. V nadaljevanju bodo udeleženci v parih razmišljali in predstavili lastne poglede o dejavnikih, ki v šoli pospešujejo in zavirajo udejanjanje področja. Predstavili bomo metodo dizajnerskega načina razmišljanja kot univerzalno metodo reševanja poljubnih družbenih ali poslovnih problemov in vlogo tovrstnega pristopa v osebnostnem in kariernem razvoju mladih. S praktičnimi primeri in kreativnimi vajami bomo prikazali pedagoške vidike metode in načine uporabe v različnih situacijah v učilnici. V skupinah bomo spoznavali priučene načine reševanja problemov, ki so lahko tudi negativno povezani z našo sposobnostjo ustreznega odzivanja na nepredvidljivo prihodnost. Poudarili bomo sposobnost ustvarjalne samozavesti kot nujne kompetence sodobnega človeka. Delavnica je namenjena vsem srednješolskim učiteljem, svetovalnim delavcem in ravnateljem, ki jih zanima vloga ustvarjalnosti in želijo pri mladih razvijati neposredno uporabne kompetence 21. stoletja.

Neformalno znanje v šoli, dr. Polona Kelava

Na delavnici se bodo učitelji seznanili z nekaterimi vzvodi učne uspešnosti, s poudarkom na samopodobi mladostnika v povezavi z njegovim neformalnim znanjem. Spoznali bomo različne načine priznavanja neformalnega znanja pri odraslih, kot jih prakticirajo v nekaterih državah EU, ter pogledali, kako bi tovrstne prakse lahko prenesli na srednješolce, ter iz tega izpeljali možne ukrepe za podporo nemotiviranim učencem. Poskusili bomo identificirati načine, kako pristopiti k mladostniku, da bi mu povrnili zaupanje vase, povečali motivacijo za šolsko delo in posledično zvišali njegov šolski uspeh, ter iz njega vzgojili »vseživljenjskega učenca«. Vse to bomo povezali s podatki, ki kažejo velike razlike pri vključevanju odraslih v vse oblike učenja in izobraževanja (tako formalnega kot neformalnega) glede na stopnjo dosežene izobrazbe posameznika, in poudarili, da je zato izjemnega pomena, da v smeri večje učne in izobraževalne motivacije na tem področju delamo že z mladostniki.